

מי נתן לחתולים להחליט על השמנת?!?

הצעה לשיעור בנושא COP 28 ועידת האקלים הבינלאומית, בדובאי

הקדמה:

סולטן אל-ג'אבר הוא שר התעשייה והטכנולוגיה המתקדמת של איחוד האמירויות הערביות. בשנים האחרונות הוא משמש בתור השליח המיוחד של איחוד האמירויות לנושא שינויי האקלים, והוא גם מונה לשמש נשיא ועידת האקלים השנתית שתתקיים במדינה בנובמבר 2023 (הוועידה תערך בדובאי והיא מכונה גם COP28). אל-ג'אבר מצהיר כי חברות דלקי המאובנים הן המפתח למעבר לאנרגיה מתחדשת בעולם.

רגע! מה זה איחוד האמירויות הערביות?

זו מדינה במפרץ הפרסי שמורכבת מ-7 אמירויות (נסיכויות). אתם בטח מכירים אותה מ"הסכמי אברהם" שנחתמו בין ישראל לבין המדינה הזו ומדינות נוספות. הכלכלה שלה מבוססת לא מעט על ייצוא נפט.

ומה העניין עם אל-ג'אבר?

איחוד האמירויות, שהתעשרו מייצוא נפט מזהם במשך עשרות שנים, רוצות להיראות כמעצמות אנרגיה מתחדשת ידידותית לאקלים, גם כשהן עוזרות לקבע מדינות מתפתחות ברחבי העולם לשימוש בדלקי מאובנים עשורים רבים קדימה. סולטן אל-ג'אבר הוא אחד האחראים הבולטים לפיצול הזה. הוא הקים את חברת האנרגיה המתחדשת מסדר (Masdar), שהשקיעה מיליארדי דולרים בטכנולוגיות של אנרגיה מתחדשת כמו רוח ואנרגיה סולארית ב-40 מדינות. במקביל, הוא מנהל את אדנוק (ADNOC), חברת הנפט הלאומית של האמירויות, והיא כה גדולה שהיא גורמת לחברת מסדר להיראות קטנטנה. אדנוק שואבת מיליוני חביות נפט ביום מבטן האדמה ומטרתה להשקיע 150 מיליארד דולר בחמש השנים הקרובות, כדי להגביר את הייצור שלה.

ועידת האקלים היא הכינוס הבינלאומי השנתי החשוב ביותר שנועד להניע את מדינות העולם לצמצם את השימוש בדלקי מאובנים, מתוך מחויבות למנוע את המשך ההתחממות הגלובלית על שלל השלכותיה החמורות: הצפות, בצורות, שריפות יער. כל אלה משפיעות על צמצום היבול החקלאי, על רעב, סכסוכים חמושים והגירת אקלים. יש לציין כי המדינות המתפתחות הן אלה אשר סובלות הכי הרבה מהשלכות משבר האקלים.

אל-ג'אבר נבחר לנשיאות הוועידה ובמסגרת תפקידו הוא למעשה יהיה מופקד על אחת המשימות הדוחקות ביותר של האנושות: **ניהול המשא ומתן השנתי המתקיים בוועידות הבינלאומיות הללו, במטרה לצמצם את פליטות גזי החממה, ולהגיע לאיפוס בשנת 2050.**

האם איש הנפט באמת יוביל את העולם להפסקת השימוש בנפט?

שאלות מוצגות לדיון:

- מה המוטיבציה של אל-ג'אבר לגייס את תמיכת כל מדינות העולם לאיפוס פליטות בשנת 2050? האם יש לו בכלל מוטיבציה להוביל לשינוי כזה?
- האם האו"ם יכול מצד אחד להכריז שיש צורך מידי לחדול משימוש בדלקי מאובנים (נפט, פחם, גז), בהתבסס על הידע המדעי המצטבר; ומצד שני לתת לאל-ג'אבר את ראשות ועידת האקלים?
- אם מי שאמור להוביל את צמצום פליטות גזי החממה לא יכול להוביל את השינוי, מה הטעם בוועידה?

[ראיון וידאו קצר](#) ב"כאן" עם מנכ"ל גרינפיס ישראל, ד"ר יונתן איינקנבאום, בנושא הגרינווש של הוועידה במצרים

המשך שאלות מוצגות לדיון:

- האם אתם מכירים דוגמאות נוספות לגרינווש, מישראל או מהעולם?
- משחק כיתתי מקוון: [המכבסה הירוקה](#) – נראה אם תנחשו מי מדבר כ"כ יפה על הסביבה: גוף שפועל בעד הסביבה או נגדה?
- האם על ישראל לשלוח נציגים לוועידה [כשאין לה הישגים משמעותיים](#) להציג? מה המטרה של משלחת ישראלית גדולה המגיעה לאירוע כזה?

קריאה נוספת למורות:

- [נשיא ועידת האקלים הבאה](#) - יו"ר חברת הנפט של האמירויות (13.01.2023, וואלה חדשות)
- "[עוד תחנה בדרך לתהום](#)": מנכ"ל חברת הנפט של אבו דאבי ינהל את ועידת האקלים (12.01.2023, כלכליסט)
- [כ-9 מיליון שקל, כ-1,000 משתתפים, אך ללא הישג סביבתי לישראל](#) (ynet, 30.07.23)
- [דואגים לחברות הנפט: מספר שיא של לוביסטים מתעשיות מזהמות בוועידת האקלים](#) (10.11.22, כלכליסט)

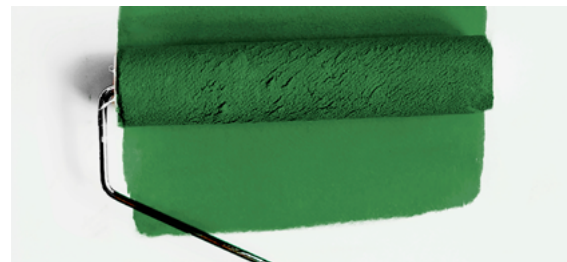
יש ארגונים הפועלים לטובת הסביבה שהודיעו שיחרימו את הוועידה, כיוון שהבחירה באל-ג'באר מצביעה על כך שאין כוונות אמיתיות לשינוי. האם לדעתכם הם צודקים?

קיומו של אירוע כה גדול אליו מגיעים מכל העולם – משמעו כמות גדולה מאוד של אורחים שמגיעים בהרבה מאוד טיסות. חלק גדול מהם מגיעים רק למספר ימים ולא לכל ימי הוועידה, כלומר כמות האורחים (וכמות הטיסות) גדולה בהרבה ממה שנדמה. הטסים הם מנהיגים ומקבלי החלטות (שרים, בעלי תפקידים במשרדי הממשלה) אבל גם הרבה אחרים שתרומתם לוועידה מוטלת בספק (מלווים ויועצים, למשל) או אף שלילית ([אנשי חברות מזהמות](#), למשל).

לאור הזיהום הכרוך בטיסות, האם קיומה של הוועידה מוצדק בעיניכם? אם לא מתקבלות החלטות אפקטיביות והיישום לא מספק – האם הוועידה מוצדקת?

המונח "גרינווש" (Greenwash), "התיירקות"

כלומר צביעה בירוק, או שטיפה בירוק) משמש לתיאור מצב בו חברה מזהמת או פעילות מזיקה מוצגות באופן מחמיא, כדי להסתיר את הצדדים השליליים. זה עשוי לתאר פרסומות או הצהרות "יפות" שמטרתן להציג את החברה באור יפה, או פעילות "טובה" (למשל מימון פעילויות חינוכיות) שבאה להשכיח את הזיהום.

למשל – [תרומתה של חברת הדלקים שברון](#) להקמת מרכז מחקר חדש באוניברסיטת חיפה.

גם אירוע גדול שמטרתו טובה, אבל לא עושה את מה שנדרש כדי לקיים את מטרותיו, כמו ועידת האקלים בדובאי – עשוי להתאים למונח. בוועידה הקודמת, COP27 במצרים, היו טענות רבות על החסות שהעניקה קוקה קולה לוועידה ועל העובדה שבמתחמי המזון חולקו מנות בשריות רבות, דווקא באירוע שעוסק בסביבה ואקלים.

